

راه های انتقال ایدز

راه‌های اصلی انتقال اچ آی وی از فرد آلوده به افراد سالم عبارتند از: تزریق مشترک مواد، رابطه‌ی جنسی محافظت نشده، استفاده از تیغ و وسایل برنده و تیز به صورت مشترک، دریافت خون و فرآورده‌های خونی آلوده، پیوند بافت یا عضو آلوده، انتقال از مادر به کودک در دوران جنینی، زایمان یا در زمان شیردهی. بنابراین خون و مایعات حاوی خون، شیر مادر، منی، ترشحات واژن، مایعات نخاعی و بافت‌های بدن قابلیت انتقال ویروس را دارند. اما مدفوع، ترشحات بینی، بزاق، خلط، عرق، اشک، ادرار و ترشحات معده اگر چه ممکن است حاوی ویروس باشند، اما این که بتوانند ویروس را منتقل کنند ثابت نشده است.

۱- تماس جنسی محافظت نشده

اچ آی وی از طریق مایع منی (همچنین مایعی که قبل از منی خارج می‌شود) و ترشحات دستگاه تناسلی زنان و خون افراد مبتلا به آن منتقل می‌شود و افرادی که با این ترشحات، چه از طریق ارتباط با همجنس و چه از طریق ارتباط معمول جنسی تماس پیدا کنند دچار عفونت اچ آی وی می‌گردند. وجود بیماری‌های مقاربتی مثل سوزاک، سیفلیس و همچنین زخم‌های دستگاه تناسلی خطر آلودگی را چند برابر خواهد کرد. بدیهی است اگر هیچ یک از دو طرف رابطه‌ی جنسی به عفونت اچ آی وی مبتلا نباشند به این بیماری مبتلا نخواهند شد.

بعضی از گزارشات حاکی از آن است که از طریق روابط جنسی دهانی نیز ممکن است ویروس اچ آی وی منتقل شود. اگرچه این احتمال کمتر است ولی به احتمال چنین انتقالی در اثر زخم و خونریزی از لثه می‌باشد. لازم به ذکر است که در یک ارتباط جنسی احتمال انتقال اچ آی وی از مردان آلوده به زنان به مراتب بیش از انتقال این عفونت از زنان آلوده به مردان می‌باشد. چون مایع منی آلوده ممکن است برای چند روز در واژن زن باقی بماند. سلول‌های ناحیه‌ی دهانه‌ی رحم نیز دارای استعداد زیادی برای سرایت اچ آی وی به بدن هستند.

اگرچه زنان از طریق ارتباط جنسی در معرض خطر بیشتری برای ابتلا به بیماری می‌باشند، ولی به یاد داشته باشید که بسیاری از مردان مبتلا به ایدز از طریق داشتن ارتباط جنسی با زنان آلوده به این بیماری مبتلا شده‌اند و ابتلای افراد به ایدز از طریق ارتباط جنسی معمول، در بسیاری از مناطق دنیا از جمله کشورهای آفریقایی و برخی از مناطق آمریکای جنوبی به کرات مشاهده می‌شود.

اگرچه در ایالات متحده این انتقال بیشتر از طریق روابط میان افراد همجنس باز صورت گرفته است، ولی در بیش از ۷۵ درصد از مردان آلوده در جهان، موارد انتقال ایدز از وی، از طریق داشتن روابط جنسی معمول با زن آلوده بوده است. این روند در کشور آمریکا و کانادا به سرعت رو به رشد می‌باشد و بسیاری از زنان نیز در آمریکا از طریق داشتن روابط جنسی با مردان آلوده به ویروس ایدز، دچار این بیماری می‌شوند، هرچند که این مردان معتاد به مواد مخدر تزریقی نمی‌باشند.

طبق گزارش‌های مرکز مدیریت بیماری‌ها در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، در ایران در زمان تدوین این راهنما، اکثر موارد ابتلا به این بیماری، از طریق اعتیاد تزریقی و استفاده از سرنگ مشترک در تزریق صورت گرفته است و انتقال بیماری از طریق ارتباط جنسی سهم کمتری را دارا می‌باشد. الگوی رفتارهای جنسی به خصوص در جوانان نشان می‌دهد موج بعدی بیماری در افراد عادی جامعه (غیر معتادان تزریقی) و از طریق انتقال جنسی خواهد بود و افراد بیشتری از جامعه به آن مبتلا خواهند شد.

ارتباط جنسی مقعدی و همجنس‌بازی از روش‌هایی است که موجب سرایت ویروس ایدز می‌گردد، به ویژه شخصی که مفعول واقع شده است، در معرض بیشتری از این آلودگی قرار دارد؛ زیرا آلت تناسلی فرد موجب پارگی لایه‌های داخلی مقعد شده و این امر موجب می‌گردد تا ایدز وی موجود در درون مایع منی به راحتی وارد جریان خون شود. زنان به علت شکل اندام جنسی و این که پوشش گسترده‌تری در تماس با مایعات آلوده جنسی دارند در معرض خطر بیشتری برای دریافت ویروس و بیمار شدن هستند. همچنین نزدیکی جنسی در زمان عادت ماهانه‌ی زنان خطر انتقال عفونت را افزایش می‌دهد.

کسانی که به دیگر بیماری‌های جنسی (STIs) مثل سیفلیس و سوزاک مبتلا هستند هم خطر بیمار شدن و هم بیمار کردن دیگران را بیشتر دارند. در ارتباط جنسی دهانی احتمال انتقال بیماری کمتر است و به خونریزی از لثه‌ها و زخم دهان بستگی دارد. در هر حال احتمال انتقال بیماری از این طریق به صفر نمی‌رسد.

۲- سرایت از مادر به کودک

در دوران حاملگی، هنگام وضع حمل یا کمی بعد از زایمان، ویروس نقص ایمنی می‌تواند از مادر آلوده به کودک انتقال یابد. ایدز از وی همچنین می‌تواند در شیر پستان زن آلوده وجود داشته باشد و در طی شیر دادن به نوزادش منتقل شود. البته در صورت در دسترس بودن داروی پیشگیری‌کننده پروفیلاکسی و استفاده از داروهای مناسب، احتمال این انتقال بسیار کاهش می‌یابد. هر چند در

بسیاری از کشورهای فقیر و در حال توسعه، چنین داروهایی در دسترس نیست. آلودگی به اچ آی وی در کودکان، به سرعت به سوی ایجاد بیماری ایدز پیشرفت می‌کند و لذا شانس زنده ماندن کودک هم کم است .

۳- سرایت از طریق خون و فرآورده‌های خونی

اوایل دهه ی ۱۹۸۰ ابتلا به اچ آی وی به سرعت میان افرادی که به علت ابتلا به بیماری هموفیلی مجبور به تزریق خون بودند افزایش پیدا کرد. خون افراد مبتلا به هموفیلی در هنگام خونریزی، من عقد نمی‌گردد. به همین علت هنگام آسیب دیدگی مقدار زیادی خون از بدن آن ها خارج می‌شود. در اوایل شیوع ایدز، بیش از نیمی از افراد مبتلا به هموفیلی دچار عفونت اچ آی وی شدند.

در میانه‌ی دهه‌ی ۱۹۸۰ آزمایش تشخیص آنتی بادی اچ آی وی (که وجود عفونت اچ آی وی را مشخص می‌نمود) در دسترس عموم قرار گرفت و بانک خون نیز شناسایی خون‌های اهدایی را آغاز نمود. از سال ۱۹۸۷ به بعد دیگر هیچ فرد مبتلا به هموفیلی، به علت تزریق خون، به اچ آی وی مبتلا نگردید . در همان زمان که تزریق خون یکی از مواردی بود که افراد دریافت کننده‌ی خون و فرآورده‌های خونی به وسیله‌ی آن دچار عفونت اچ آی وی می شدند، هیچ اهداکننده خونی به سبب اهدای خون به این عفونت مبتلا نشد. علت آن گرفتن خون به وسیله سوزن‌های استریل یک بار مصرف بود.